

מסורת הש"ס

(א) יומא פ"ג. (ב) וסוקא. ח. ע"ש פרש"י. (ג) ירושלמי. (ד) פניניא. (ה) ויחמא. (ו) ד"ג. (ז) ופ"ג. (ח) ופ"ד. (ט) ה"א. (י) ודף. (יא) וקמא. (יב) וקמא. (יג) וקמא. (יד) וקמא. (טו) וקמא. (טז) וקמא. (יז) וקמא. (יח) וקמא. (יט) וקמא. (כ) וקמא.

תורה אור השלם
1. זו את בני ישראל
המרת אלהם את קרבני
לחמי לחמי רוח רחמי
חשמו לחקירי ב
במערה: הכבוד כח ב

הנהגות הב"ח

(א) בתינו כל יום שיש בו
הלל אין בו מעמד בשחרית
מי אין בו נעילה מי אין
בו כניסה מי אין בו
קטורת: (ב) שם ט"ו
מי וזאת נ"ב ש"ח תת:
(ג) רש"י ד"ה הכניס מי
היו עולים לירושלים
כניס מי על קרבן אביהם
והכריזו מי על קרבן
הבית: (ד) ד"ה כל יום מי
אין בו מעמד בשחרית
אין ובי אביהם ביום שיש
בו הלל: (ה) ד"ה קרבן מי
אין בו מעמד נעילה מי
היה קרבן ארץ לן חוסף:
(ו) ד"ה קרבן מי אין בו
מעמד: (ז) ד"ה כל יום
מי נחמד נוסף וספקו
לשם עמיס מי בני דוד ארז
כך שמו ופסוקי יהודה
היה נחמד: (ח) ופסוקי
נחמד:

רבינו חננאל

בשלשה פרוקים שבנה
הכהנים טיפאין את פסוקים
כו.

רבינו גרשום

דשכחה ביה שבתות. ולא
מכיון שבתות לאחרי אבילה.
הדרן עלך סדר תענית
בשלשה פרוקים כו.
תעניות ובשבתות. ודאי
מסורתן הן בכל יום. אלא
לכך חשיב פרק שבני
עצמו. ולא כל ישראל הן
אלא טל אותו משמר.
ובתעניות טל כל ישראל.

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית כו.

אלא נפשו שבעה. מתוך שכתוב בו נתן להם לכל נפש (תהלים קל) נאה להאמר על השבע: דאני גובר. אם אדם או מקום: דשכיב כבו. יין ושכרות ופשיע ולא יאמרו הלל:

הדרן עלך סדר תעניות אלו

בשלשה פרוקים. כמוסף.

מפרש בגמרא 0:
נעילה שערס. מפורש בנדרות
ירושלמי פרק תפלת השחר 1 אימתי
נעילה יש אומרים נעילה שער עברי מקדש
אומן נעילה שער שמי שנועלים
אותן לעת ערב בגמר תפלה. וזהו
היה להתפלל תפלת נעילה בכל
שנתם כדן שמתפללין ביוה"כ:
אלו הן מעמדות. המתענין מתפללין
בנתיבם שיתקבל כדון קרבן אביהם
כלקמא 0: לפי שנאמר לו אם בני
ישראל וגו' שהתמיד נה מן השקלים
של כל ישראל ואי אפשר שיהיו כל
ישראל עומדין על גבי קרבנם ומיני
מעמדות להיות במקומם: נביאים
הראשונים. שמואל ודוד בגמרא 0
מפרש: על כל משמר. ארבעה
ועשרים משמרות ועל כל כהנים היו
שמואל ודוד מיקום של כל משמר
היה מעמד צירושלים שקבועין
ועומדין בעיר ועומדין על קרבן
אביהם ולבד אלו הדסים צירושלים
היו מעמדות בכל עיר שישאל
נחלקו לביד מעמדות כנגד ארבעה
ועשרים משמרות דמתיא בנתיבא
של מ"ט מדות והיינו דמתן היה
מעמד צירושלים כהנים ליום
ישראלים: כהנים ולויים. של משמר
היו עולים 0 צירושלים כהנים
לעבודה ולויים לשיר. ומכל המעמדות
היו קבועין צירושלים לעמד על
קרבן אביהם: והפאר היו מתקנין
לפרים. ומתפללין על קרבן
אביהם שיתקבל כדון ועומדין
ומולין ספר מורה ביום תעניתם:
וקורין כעמשה בראשית. ובגמרא 0
מפרש עמשה: כיום הראשון. של
שבע: קורין בראשית כו. פרשה
ראשונה ופרשת יהי רקיע לפי שאין
פרשת בראשית נכדה ט' פסוקים
כדי קריאתה הן לי ישראל וכן כולן:
כשטי ופולא הארץ עד ויכולו. לפי
שכפרת מולא הארץ אין זה אלא
שמונה פסוקים לפיכך אומר ויכולו:
פסוקים היו קורין אותה בשנים כדלמדין בגמרא 0
השלישי יקו נאחד שאין זה אלא ה' פסוקים והיא מאורות בשנים שיש זה ו' פסוקים: וקורין אותה על פיהן. כל אחד בפני עצמו. וזני בגמרא 0 מאי קאמר מעיקרא קמי פרשה קטנה כו' דמשפט דכספר מורה קורין והדר מנה על פיהם. פרשה בנעילה לכת: כל יום שיש בו הלל אין בו מעמד 0 שחרית. אומן שהיו צירושלים לא היו מתפללין על קרבן אביהם שיש בו הלל לפי שאין להן פנאי לעשות מעמדם שקורין את הלל ומפני ההלל היו דוחין את המעמד: קרבן מוסף. יום שיש בו קרבן מוסף צירושלים אין 0 מעמד בנעילה צירושלים. וכל שכן במנחה הסמוכה למוסף לפי שהיו טרודין במוסף שיש בו להקריב בהמות יותר מתמיד שהיא אחד אין לך מוסף בלא שמי בהמות ולא היה להם פנאי כלל שהכהנים של מעמד טרודים במוסף וישראל שבהן היו טרודים לחטוב עינים ולשחוב מים ודוחה אפי' מעמד דנעילה: קרבן עינים. בגמרא מפרש כגון אחד מע' זמנים. ואותו יום שהיה בו קרבן עינים אפילו לא היה בו מוסף היה נדחה מעמד של מנחה מפני קרבן עינים מפני שקרבן עינים קודם למנחה ודוחה מעמד הסמוך לו 0 ולא של נעילה: כך היה רבי יהושע דורש קרבן מוסף אין 0 במנחה. וטעמא מפרש בגמרא 0: זמן עיני כהנים וסעס. שמתנדבים עינים: השעה. באלו הע' זמנים היו הכהנים והעם מתנדבים להביא עינים והיו מקריבים קרבן אותו היום ואפילו היו עינים הרבה למעמד היו אלו מתנדבין ומקריבין באלו השעה זמנים: בני ארץ כן יהודה. שכעלו בני הגולה הם התנדבו תמידה בחדש בנין 0 וספק להם עיני עד כ' תמחם שהתנדבו בני דוד. ארץ שמואל ומשפט יהודה היה: בני דוד. המנשפת דוד המלך: סנהא כן בנימין ותוא כן יהודה בני גונבי עלי ובני קולעי קציעות משפחה אחת הן ובגמ' 0 מפרש אמאי מיקרו הכי: בני עדין כאחד כעבם שבו בני פרעוש שני. ובגמרא 0 מפרש אמאי קבשו לכן אלו הזמנים: כאחד כעבם. שהיה ר"ת 0 ומתוסף 0 לא היה בו מעמד כו': נשכחו

אלא על נפש שבעה וכרם מלאה אינו והא רב פפא איקלע לבי כנישתא דאבי גובר וגזר תענית וירדו להם גשמים עד הצות ואמר הלל ואחר כך אכלו ושתו שאני בני מחווא דשכיחי בהו שכרות:

הדרן עלך סדר תעניות אלו

בשלשה פרוקים בשנה כהנים נושאין את כפרהן ארבע פעמים ביום בשחרית במוסף במנחה ובנעילה שערס בתעניות ובמעמדות וביום הכפורים אלו הן מעמדות לפי שנאמר יצו את בני ישראל את קרבני לחמי יוכי הויא 0 קרבני של אדם קרב והוא אינו עובד על גבי התקינו נביאים הראשונים עשרים וארבעה משמרות

שאני בני מחווא דשכיחי בהו שכרות. ולהכי היו אומרים הלל הגדול קודם שיאכלו ושתו וכפוקו דזמרה טובנין לומר שחרית ודווקא כפסוקי דזמרה קודם התפלה אכל נשעת תפלה אין אומרים אותו אלא בנפש שבעה וככרם מלאה:

הדרן עלך סדר תעניות אלו

בבל יום שיש בו הלל אין בו מעמד שחרית. פי' דהיינו מנוכה דכשאר יום טוב לא משכמת לה בלא קרבן מוסף: קרבן מוסף אין בו נעילה. פירוש יום שקרבין בו מוסף אין בו נעילה לפי שטרודין הם במוסף ואין להם פנאי לומר נעילה: קרבן עינים אין בו מנחה. משום דעד המנחה היו טרודים בקרבן העינים אכל יש בו נעילה דכל קן לא היו מתמרים עד שעת נעילה דלאחר כן עזאי כן היה וכי: מנחה

מוסף רש"י

ש"י לטווח קודם
אין גזרי מחליף. אם
נאמן אף צדיק ח"ו אין
דעור מחליף. אם מת
שלא יולד כן כמיהו אפי'
אם ישול לא יקום. לכך
נאמר ארו. דלמתי מלא
מלך כי שבע יפול זקק
(רש"י ב"ב. ג. א. אף צדיק
ח"ו אין עשיה פירות.
שכול נקדמינו נשתי' ואין
לי חלק לעו"ב. איי שאין
מסלין אותו פיר מעלין.
לכך נאמר תמר. דמתי
נא קמי לחי' (שש"י)
(ג) אחרי נדק כי טוב כי
פיר מעליהם יאלו. ב"ב.
ש"ו. מבדירי מן הקרקע
לי חלק לעו"ב. איי שאין
ללא הניח שום נדמיין
(ש"ו. בס"ד. שכל נאמן
פסם אחרת וגדל ופסם.)
בבבילית השקמה. של
נקבא מעלין. ש"ו. מן
הפקק ולמעלה. והוא
השקר שאלו הפקס פוק
וסתום כה ודבוכת כח.
לפי שאין דעור מחליף.
אם יצא ממנו מן הקרקע
היאל וקאן כדלפי. ב"ב.
ואמר איבנו מלכנו
וכפולו מעד תפלה
ג. הוסיפו עליה מדי יום
ציוס וקבטם למי השכונה
(ש"ו ד"פ. ש"ו. פס.)

הדרן עלך סדר תעניות

א"י
בתעניות. כל נשמיס ויחא
0. ובמעמדות. לרשע
ימים לכל שבת אשמי שמר
ישראל מתמסין כעבתי
מתענין וקורין כעמשה
בראשית כדלמדין כעמשה
תענית והתם מתקין
ותעניות ומעמדות מי אית
כדי מוסף ומתענין הכי
קאמר הכהנים שאלין את
פסוקין לן זמן שמתפללין
ואפילו במנחה. לפי שששה
פרקים הלל תענית הם
ואין שכרות במנחה. אלא
שאר ימות השנה אין
נשמיס כהנים במנחה. יש
מין ארבע פעמים ביום
(ש"ו. והוא אינו עומד
על גביו. השמרו להקריב
לי במעמד. היך אחד
אם אינו עומד על גביו
(מ"ד. ג. א. על כל משמר
ומשמר היה מעמד.
שאלין ועומדין כערה
כעמדת התמיד וכן שמו
כל ישראל לעמוד על קרבן
דמתיב השמרו להקריב לי
במועדי ששבת שמרתי
עליו כעמדת הקרבן והחיים
0. זמן עיני בהמים
ודעם. שכל יד מעשה
קבשו להם הכהנים להשכיר
עינים אחרים: ועיני ג'.

על כל משמר ומשמר היה מעמד בירושלים של כהנים של ליום ושל ישראלים: הגיע זמן המשמר לעלות כהנים ולויים לירושלים וישראל שבאותו משמר מתכנסין לעיריהן וקוראין במעשה בראשית 0 (ראשית המעמד היו מתענין ארבעה ימים בשבוע מיום ב' ועד יום המישי ולא היו מתענין ערב שבת מפני כבוד השבת ולא באחד בשבת כדי שלא יצאו ממנוחה ועונג ליגיעה ותענית וימותו) 0 ביום הראשון בראשית ויהי רקיע בשני יהי רקיע ויקו המים בשלישי יקו המים ויהי מאורות בידיע יהי מאורות וישרצו המים בחמישי ושרצו המים ותוצא הארץ בששי ותוצא הארץ ויכלו השמים פרשה גדולה קורין אותה בשנים והקמנה ביחיד בשחרית כמוסף ובמנחה נכנסין וקורין על פיהן כקורין את שמע ערב שבת במנחה לא היו נכנסין מפני כבוד השבת יכל יום שיש בו הלל אין 0 מעמד בשחרית קרבן מוסף אין בנעילה קרבן עינים אין במנחה דברי ר' עקיבא אמר לו כן עזאי יכך היה רבי יהושע שונה קרבן מוסף אין במנחה קרבן עינים אין בנעילה חזר רבי עקיבא להיות שונה כבן עזאי 0 עיני כהנים והעם תשעה באחד ביום בני ארץ כן יהודה כעשרים בתמוז בני דוד כן יהודה בחמשה באב בני פרעוש בני יהודה כשבעה בו בני יונדב בני רכב בעשרה בו בני סנאה כן בנימין בחמשה עשר בו בני 0 ותוא כן יהודה ועמם כהנים ולויים וכל מי שמעה בשבטו ובני גונבי עלי ובני קרעני קציעות כעשרים בו בני פחת מואב כן יהודה כעשרים באלול בני עדין כן יהודה באחד בטבת שבו בני פרעוש שניה באחד בטבת לא היה בו מעמד שהיה בו הלל וקרבן מוסף וקרבן עינים חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בחמוה בתשעה באב 0 בשבעה עשר בתמוז נשכחו

שנפרשויות הללו קורין אותה בשנים כגון פרשה ראשונה של בראשית יש זה המשא פסוקים היו קורין אותה בשנים כדלמדין בגמרא 0 וביום השני יהי רקיע נאחד יקו בשנים שיש זה ה' פסוקים. ביום השלישי יקו נאחד שאין זה אלא ה' פסוקים והיא מאורות בשנים שיש זה ו' פסוקים: וקורין אותה על פיהן. כל אחד בפני עצמו. וזני בגמרא 0 מאי קאמר מעיקרא קמי פרשה קטנה כו' דמשפט דכספר מורה קורין והדר מנה על פיהם. פרשה בנעילה לכת: כל יום שיש בו הלל אין בו מעמד 0 שחרית. אומן שהיו צירושלים לא היו מתפללין על קרבן אביהם שיש בו הלל לפי שאין להן פנאי לעשות מעמדם שקורין את הלל ומפני ההלל היו דוחין את המעמד: קרבן מוסף. יום שיש בו קרבן מוסף צירושלים אין 0 מעמד בנעילה צירושלים. וכל שכן במנחה הסמוכה למוסף לפי שהיו טרודין במוסף שיש בו להקריב בהמות יותר מתמיד שהיא אחד אין לך מוסף בלא שמי בהמות ולא היה להם פנאי כלל שהכהנים של מעמד טרודים במוסף וישראל שבהן היו טרודים לחטוב עינים ולשחוב מים ודוחה אפי' מעמד דנעילה: קרבן עינים. בגמרא מפרש כגון אחד מע' זמנים. ואותו יום שהיה בו קרבן עינים אפילו לא היה בו מוסף היה נדחה מעמד של מנחה מפני קרבן עינים מפני שקרבן עינים קודם למנחה ודוחה מעמד הסמוך לו 0 ולא של נעילה: כך היה רבי יהושע דורש קרבן מוסף אין 0 במנחה. וטעמא מפרש בגמרא 0: זמן עיני כהנים וסעס. שמתנדבים עינים: השעה. באלו הע' זמנים היו הכהנים והעם מתנדבים להביא עינים והיו מקריבים קרבן אותו היום ואפילו היו עינים הרבה למעמד היו אלו מתנדבין ומקריבין באלו השעה זמנים: בני ארץ כן יהודה. שכעלו בני הגולה הם התנדבו תמידה בחדש בנין 0 וספק להם עיני עד כ' תמחם שהתנדבו בני דוד. ארץ שמואל ומשפט יהודה היה: בני דוד. המנשפת דוד המלך: סנהא כן בנימין ותוא כן יהודה בני גונבי עלי ובני קולעי קציעות משפחה אחת הן ובגמ' 0 מפרש אמאי מיקרו הכי: בני עדין כאחד כעבם שבו בני פרעוש שני. ובגמרא 0 מפרש אמאי קבשו לכן אלו הזמנים: כאחד כעבם. שהיה ר"ת 0 ומתוסף 0 לא היה בו מעמד כו': נשכחו

עינים ולהיחל למערה. וכשמגיע זמן מביאין אותן ומלביקין אותן על גבי המזבח אפי' שהיו שם ארץ עינים הרבה. משאיכך בשאר מתנדבי עינים דלין מערבין אותן כגון שיש